

Total No. of Printed Pages—7

3 SEM TDC GESO (CBCS) GE 3

2 0 2 2

(Nov/Dec)

SOCIOLOGY

(Generic Elective)

Paper : GE-3

(Rethinking Development)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. উত্তৰ লিখা/তলত দিয়াবোৰৰ পৰা শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা :

1×8=8

Answer/Choose the correct answer from the following :

- (a) *The Stages of Economic Growth : A Non-Communist Manifesto* নামৰ গ্ৰন্থখনৰ লেখক কোন ?

Who is the author of the book, *The Stages of Economic Growth : A Non-Communist Manifesto* ?

(b) তলত দিয়া কোনটো উন্নত দেশৰ এটা বৈশিষ্ট্য ?

Which of the following is a characteristic of developed country?

(i) মূলধনৰ অভাৱ

Lack of capital

(ii) নিবক্ষৰতা

Illiteracy

(iii) বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীলতা

Dependency on science and technology

(iv) কৃষিৰ ওপৰত অত্যধিক নিৰ্ভৰশীলতা

High dependency on agriculture

(c) "The country that is more developed industrially only shows, to the less developed, the image of its own future." এই উক্তিটো কোনে আগবঢ়াইছিল ?

"The country that is more developed industrially only shows, to the less developed, the image of its own future."
Who said this statement?

(i) কাৰ্ল মাৰ্ক্স

Karl Marx

(ii) ইমাইল দুৰখেইম

Emile Durkheim

(iii) জে. চি. জহাৰি
J. C. Johari

(iv) এচ. চি. ডুবে
S. C. Dube

(d) কোন চনত Medical Termination of
Pregnancy Act প্রবর্তন কৰা হৈছিল ?

In which year was the Medical
Termination of Pregnancy Act passed?

(i) ১৯৬১
1961

(ii) ১৯৭১
1971

(iii) ১৯৮১
1981

(iv) ১৯৯১
1991

(e) তলত দিয়া কোনজন অর্থনীতিবিদে 'প্রভাৱশালী মালিকী
শ্ৰেণী'ৰ মূল প্রবক্তা আছিল ?

Who among the following economists is
the propounder of 'dominant proprietary
class' ?

(i) এম. এন. ৰয়
M. N. Roy

(ii) আৰ. চি. দেশায়
R. C. Desai

(iii) ডি. কে. আৰ. ডি. ৰাও

V. K. R. V. Rao

(iv) প্ৰণৱ বৰ্ধন

Pranab Bardhan

(f) নাক্সালবাদী আন্দোলনৰ পিতৃ কোন আছিল ?

Who was the father of Naxalite movement?

(i) চাৰু মজুমদাৰ

Charu Majumdar

(ii) পি. কে. ৰায়

P. K. Roy

(iii) কানু সান্যাল

Kanu Sanyal

(iv) পাৰ্থ চেটাৰ্জী

Partha Chatterjee

(g) 'নৰ্মদা বচাও আন্দোলন' কোনগৰাকী ভাৰতীয়ই আৰম্ভ কৰিছিল ?

Which Indian launched the 'Narmada Bachao Andolan' ?

(i) বন্দনা শিৱ

Vandana Shiva

(ii) ৰমাদেৱী চৌধুৰী

Ramadevi Choudhury

(iii) মেধা পাটকাৰ
Medha Patkar

(iv) বীণা মজুমদাৰ
Vina Mazumdar

(h) *Logics of Empowerment : Development, Gender and Governance in Neoliberal India* নামৰ গ্ৰন্থখনৰ লেখক কোন ?

Who is the author of the book, *Logics of Empowerment : Development, Gender and Governance in Neoliberal India* ?

(i) আৰাধনা শৰ্মা
Aradhana Sharma

(ii) নিৰা দেশায়
Neera Desai

(iii) ইন্দু মেনন
Indu Menon

(iv) মল্লিকা সেনগুপ্তা
Mallika Sengupta

2. তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত লিখা (প্ৰতিটো
১৫০ শব্দৰ ভিতৰত) : 4×4=16

Write on any *four* of the following (**within 150 words each**) :

(a) মানৰ উন্নয়ন
Human Development

- (b) পুঁজিবাদৰ বৈশিষ্ট্যবোৰ
Characteristics of Capitalism
- (c) বহনক্ষম উন্নয়ন
Sustainable Development
- (d) আধুনিকীকৰণ
Modernization
- (e) স্থানান্তৰকৰণৰ অৰ্থ
Meaning of Displacement

3. তলৰ যি কোনো চাৰিটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া (প্ৰতিটো ৫০০ শব্দৰ ভিতৰত) : 14×4=56

Answer any *four* of the following questions
(**within 500 words** each) :

(a) সামাজিক উন্নয়ন বুলিলে কি বুজা? সামাজিক উন্নয়নৰ
নিৰ্ধাৰকসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 4+10=14

What do you mean by social
development? Elaborate the indicators of
social development.

(b) উন্নয়ন সম্পৰ্কে বাৰ্ণষ্টেইনৰ মতামত ব্যাখ্যা কৰা। 14

Elaborate the views of Bernstein about
the concept of development.

(c) ভাৰতবৰ্ষত ঔদ্যোগিক উন্নয়নৰ মন্থৰ গতিৰ কাৰণসমূহ
আলোচনা কৰা। 14

Discuss the various factors of slow
industrial growth in India.

(7)

(d) পৰিবেশ বুলিলে কি বুজা? পৰিবেশৰ উপাদানসমূহ আলোচনা কৰা।

14

What do you mean by environment?
Discuss the elements of environment.

(e) স্থানান্তৰকৰণ আৰু উন্নয়ন সন্দৰ্ভত থেয়াৰ ছুডেৰৰ অধ্যয়নৰ ওপৰত আলোকপাত কৰা।

14

Highlight the Thayer Scudder's study on displacement and development.

***